

ISSN 2544-8935

REDAKCJA
tel. 662 061 331

REKLAMA

PRODUKTY OPALANE
EKO OPAŁ
M. URBAŃSKI
Ekogroszek
Węgiel
PRODUKTY WORKOWANE
ATRAKCYJNE CENY
Rypin ul. Cicha 29G
tel. 508 087 507

RYPINZ okazji Dnia
Edukacji Narodowej

str. 2

REGION/KRAJWybraliśmy swoich
parlamentarzystów

str. 3

REGION/KRAJÓsme rozdanie
Polskiego Ładu

str. 5

CZWARTEK
19 PAŹDZIERNIKA 2023

ISSN: 2544-8935

2,99 zł
w tym 5% VAT

nr 42/2023 (423)

CRY**TYGODNIK REGIONU RYPIŃSKIEGO**

Recydywista w areszcie

GMINA BRZUZE/GMINA SKRWILNO ➤ 47-letni mieszkaniec Brodnicy odwiedzał nasz powiat nie dla jego walorów krajobrazowo-przyrodniczych, nie w celach towarzyskich, tylko po to, by pozbawiać mieszkańców ich własności

W lipcu tego roku mężczyzna usiłował ograbić mieszkańca gminy Brzuze. Włamał się nocą do jego garażu, z którego zabrał wszystko, co tylko zdołał unieść. Spakował łup do swojego forda i ruszył ze zdobyczą w powrotną drogę. Do Brodnicy nie dotarł, gdyż wjechał w pole, na którym rośło zboże i się zakopał.

Mimo tego nie odpuścił, włamał się do garażu innego mieszkańca tej samej miejscowości, gdzie usiłował ukraść samochód oraz trochę fantów. Czy to zmęczenie, czy to emocje spowodowały, że nie dał rady wyjechać z budynku. Zmorzył go sen i drzemał w najlepsze, aż do przyjazdu policjantów zawiadomio-

nych przez właściciela garażu.

Funkcjonariusze wyrwali 47-latkę z objęć Morfeusza i zawieźli do aresztu w rypińskiej komendzie. Prokurator potraktował delikwenta łagodnie, stosując wobec niego dozór policyjny do czasu sprawy w sądzie i ewentualnego wyroku skazującego go na odsiadkę.

Mieszkaniec Brodnicy tego nie docenił i nie zaprzestał okradania obywateli naszego powiatu z ich dobytku. Tym razem wybrał się do gminy Skrwilno.

– W ostatnim dniu września jeden z mieszkańców gminy Skrwilno zgłosił się do rypińskich policjantów i powiadomił, że minionej nocy ktoś

włamał się do jego domu i garażu. Na szczęście został spłoszony przez sąsiadów i uciekł, ale częściowo zabrał jego mienie.

Policjanci sporządzili niezbędną dokumentację i zaczęli zbierać dowody w sprawie. Już po kilku dniach kryminalni wytypowali znanego im z wcześniejszych przestępstw 47-latkę z powiatu brodnickiego i go zatrzymali. Mężczyzna był już objęty dozorem policyjnym, ponieważ w Komendzie Powiatowej Policji w Rypinie toczyło się przeciwko niemu postępowanie o takie same przestępstwa, których dopuścił się w lipcu tego roku. Zebrany w tej sprawie materiał dowodowy kryminalni dołączyli do już prowadzonego postępowania i wystąpili z wnioskiem o zastosowanie tymczasowego aresztowania. Rypiński sąd przychylił się do tego wniosku i aresztował mężczyznę na 3 miesiące – wyjaśnia asp. sztab. Dorota Rupińska, rzeczniczka prasowa Komendy Powiatowej Policji w Rypinie.

Mężczyzna będzie odpowiadał za dwa włamania, usiłowanie włamania i usiłowanie kradzieży mienia znacznej wartości. Grozi mu do 10 lat więzienia.

(jd), fot. KPP Rypin

Rypin/Powiat

Plaga awarii dystrybutorów

Kilkanaście dni temu stacje Orlenu w całej Polsce zostały dotknięte plagą awarii dystrybutorów. Oburzenia nie kryli kierowcy tankujący w naszym mieście.

Paliwo na stacjach zauważalnie potaniało, ale pojawił się problem z jego dostępnością. Kierowcy, którzy w niedzielne popołudnie 8 października, chcieli zatankować swój pojazd na stacji w Starorypinie Prywatnym, odjechali z kwitkiem. Na dystrybutorach widniała informacja o awarii.

– Rządzący mają nas za idiotów – mówił stanowczo napotkany przez nas kierowca. – Raptem w całej Polsce dystrybutory uległy awarii. Nikt o zdrowych zmysłach w to nie wierzy. To jest już przegięcie!

W sieci wypłynęła kontrowersyjna instrukcja dla wszystkich stacji paliw sieci Orlen. Zgodnie z nią, pracownicy mają wywieszać kartki informujące o awarii dystrybutora, jeśli brakuje wybranego rodzaju paliwa.

– „W sytuacji tymczasowego braku paliwa na stacji, od dnia 06.09.2023 r. obowiązuje poniższy standard oznaczania dystrybutorów: 1. Jeżeli brakuje wybranego rodzaju paliwa – właściwą naklejkę z rodzajem paliwa należy zakleić komunikatem z informacją o awarii

danej pompy, np. Przepraszamy awaria dystrybutora EFFECTA DIESEL. 2. Jeżeli brakuje wszystkich rodzajów paliw, wszystkie oznaczenia/naklejki należy zakleić komunikatem formatu A4 z „Awaria dystrybutora. Przepraszamy za utrudnienia” – czytamy w treści maila.

Orlen odpowiada na zarzuty

„Załączony mail pochodzi z początku września i wynikał wyłącznie z rekordowego popytu, który obserwowaliśmy w związku z końcem letniej promocji. W tym czasie na niektórych stacjach wystąpił przejściowy (do 2-3 godzin) brak wybranych rodzajów paliw. W odpowiedzi na to firma wzmocniła logistykę, co pozwoliło szybko unormować sytuację” – tłumaczy biuro prasowe Orlenu cytowane przez Business Insidera.

Obecnie dostawy paliw na stacje są realizowane na bieżąco. Firma zapewnia, że dysponuje odpowiednią ilością paliw, aby zaspokoić potrzeby swoich klientów.

(AdWo)

Z okazji Dnia Edukacji Narodowej

RYPIN ▶ W minionym tygodniu w Urzędzie Miasta Rypin odbyła się uroczystość z okazji Dnia Edukacji Narodowej, podczas której wręczono nagrody burmistrza Rypina dla uczniów szkół oraz dla laureatów Międzyszkolnego Konkursu Matematycznego „O złoty notebook Burmistrza” i Międzyszkolnego Konkursu Ortograficznego „O złote pióro Burmistrza”

Podczas spotkania podziękowano również nauczycielom przygotowującym laureatów do konkursów. Wszystkich przybyłych gości powitała dyrektorka Miejskiego Zespołu Obsługi Oświaty Marta Jadzińska, a gratulacje i życzenia wyróżnionym złożył burmistrz Rypina Paweł Grzybowski.

Na uroczystość przybyli również: wiceprzewodniczący Rady Miasta Rypin Tadeusz Dworzyński, przewodniczący Komisji Oświaty i Wychowania Rady Miasta Rypin i dyrektor Zespołu Szkół Nr 1 im. ks. Cz. Lissowskiego Sławomir Pawłowski, przewodniczący Komisji Rewizyjnej Rady Miasta Rypin Jarosław Nowatkowski, członek zarządu Izby Przemysłowo-Handlowej w Toruniu Zbigniew Wiśniewski, prezes Miejskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Paweł Sobierajski, wieloletni prezes Lewiatan Holding S.A. Wojciech Kruszewski, dyrektor biura burmistrza Monika Kalinowska, a także dyrektorzy, wicedyrektorzy szkół i przedszkoli, nauczyciele i rodzice wyróżnionych uczniów.

Laureaci XVII Międzyszkolnego Konkursu Ortograficznego „O złote pióro Burmistrza”:

Kategoria: klasy III-IV szkół podstawowych:

II Wicemistrz – Karol Kaniowski (SP Nr 3)

I Wicemistrz – Tymon Fabi-

szewski (SP Nr 1)

Mistrz Ortografii – Jakub Słodowski (SP Nr 1)

Kategoria: klasy V-VI szkół podstawowych

II Wicemistrz – Michał Krajewski (SP Nr 3)

I Wicemistrz – Michał Cottecki (SP Nr 3)

Mistrz Ortografii – Antoni Dembiński-Olwert (SP Nr 1)

Kategoria: klasy VII-VIII szkół podstawowych

II Wicemistrz – Zofia Dębowska (SP Nr 3)

I Wicemistrz – Tymon Zieliński (SP Nr 1)

Mistrz Ortografii – Jakub Tadjewski (SP Nr 1)

Laureaci XVI Międzyszkolnego

Konkursu Matematycznego „O złoty notebook Burmistrza”:

II Wicemistrz – Laura Stanisławska (SP Nr 3)

I Wicemistrz – Mikołaj Mariusz Hańczyk (SP Nr 3)

Mistrz – Bartosz Błaszkie- wicz (SP Nr 1).

Nagrody Burmistrza Miasta Rypin dla uczniów rypińskich szkół: Emilia Bytner (SP Nr 3), Mikołaj Mariusz Hańczyk (SP Nr 3), Marcel Orzłowski (Liceum Sztuk Plastycznych), Jakub Tadjewski (SP Nr 1), Tymon Zieliński (SP Nr 1). Wyróżniono również laureatów innych konkursów przedmiotowych: Filip Baliński (SP Nr 1), Olivier Wiesztort (SP Nr 1), Bartosz Błaszkie- wicz (SP Nr 1)

– Wyróżnienia w Międzynarodowym Konkursie Matematycznym Kangur oraz Wiktor Manelski (SP Nr 1) – Ogólnopolski Konkurs Literacki „Wiersz dla Babci i Dziadka” (nagroda specjalna), Ogólnopolski Konkurs Plastyczny „Kwiaty dla Babci i Dziadka” (Nagroda specjalna), Ogólnopolski Konkurs Plastyczny „Spotkanie ze Sztuką” (wyróżnienie), Konkurs plastyczny „Zielone Kujawsko-Pomorskie” (III miejsce). Doceniono również sukces taneczny Jana Sobierajskiego (SP Nr 1) – Ogólnopolski Turniej Tańca w Nowym Dworze Gdańskim (2 złote medale w dwóch kategoriach tanecznych), Mistrzostwa Polski WADF w Bydgoszczy (2

złote medale w dwóch kategoriach tanecznych). Nauczyciele przygotowujący laureatów konkursów i biorący udział w Komisjach Konkursowych z Zespołu Szkolno-Przedszkolnego Nr 1: Barbara Górecka, Katarzyna Becmer, Aleksandra Łukaszewska, Anna Murawska, Marta Nowatkowska, Ilona Piotrowska, Beata Regiel, Wioletta Słodowska, Beata Szwed, Anna Szymborska-Felczak, z Zespołu Szkolno-Przedszkolnego Nr 2: Małgorzata Kuźmińska, Katarzyna Dębowska, Anna Krzyżanowska, Dorota Sobierajska, Katarzyna Sroka, Wiesława Stawska, Katarzyna Tuchalska, Agnieszka Wysocka, Danuta Zabrocka.

Sponsorem nagród w Międzyszkolnym Konkursie Ortograficznym „O złote pióro Burmistrza” w bieżącym roku był Wojciech Kruszewski. Sponsorami nagród w Międzyszkolnym Konkursie „O złoty notebook Burmistrza” w bieżącym roku byli: Paweł Sobierajski – prezes Miejskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej w Rypinie oraz sponsor nagrody głównej – notebooka – Zbigniew Wiśniewski, członek zarządu Izby Przemysłowo - Handlowej w Toruniu.

Wszystkim uczniom i nauczycielom serdecznie gratulujemy.

(ak), fot. nadesłane

Wybraliśmy swoich parlamentarzystów

REGION/KRAJ ▶ Za nami najważniejsze wybory po 1989 roku, w każdym razie tak twierdzą politycy z lewa i z prawa, ale też wielu Polaków. Skończyła się wyjątkowo brutalna kampania wyborcza, jakiej wcześniej nie doświadczyliśmy. Kandydaci uciekali się nawet do obelg i wyzwisk, po to żeby zdyskredytować przeciwnika politycznego

Niewątpliwym zaskoczeniem wyborów była frekwencja, niespotykana wcześniej w demokratycznej Polsce. Do urn podeszło 74,38 procent uprawnionych do głosowania. Przed siedzibami niektórych komisji tworzyły się kolejki, tak było w dużych miastach i w stolicy. Trzeba było odstać nieraz parę godzin, żeby spełnić swój obywatelski obowiązek, a właściwie przywilej. Przedłużano otwarcie lokali wyborczych, żeby wszyscy, którzy przed 21.00 do nich dotarli, mieli taką możliwość. Zadecydował o tym szef Państwowej Komisji Wyborczej. Najdłużej pracowała komisja na peryferiach Wrocławia, w osiedlu Jagodno. Ostatni głos został wrzucony tam do urny o 3 nad ranem, w poniedziałek.

Mieszkańcy powiatu rypińskiego wybierali posłów z okręgu nr 5, natomiast senatora z okręgu nr 12. Do zdobycia było 13 mandatów do Sejmu i jeden do Senatu. Frekwencja w powiecie wyniosła 65,52%, natomiast w Rypinie 69,2%.

W powiecie największym poparciem cieszyło się Prawo i Sprawiedliwość. Na partię i jej koalicjantów oddano 42,37% głosów. Druga była Koalicja Obywatelska z wynikiem 21,97%, trzecia Trzecia Droga, którą wybrało 17,98% wyborców. Lewica zdobyła 8,31%, a Konfederacja 6,29%. Inaczej wyglądają wyniki głosowania w samym Rypinie. Wprawdzie tutaj też zwyciężcą jest Prawo i Sprawiedliwość z wynikiem 35,19%, ale Koalicja ma niewiele mniej, bo 31,65%.

Trzecia Droga otrzymała 15,74%, Nowa Lewica 10,29%, Konfederacja 4,74%.

Posłowie, którzy będą reprezentować nas w Sejmie

Lista nr 2 – KKW Trzecia Droga, w skład którego wchodzi: Polska 2050 Szymona Hołowni i Polskie Stronnictwo Ludowe. Zbigniew Sosnowski – 5,04% głosów ogólnie, 12,38% w powiecie rypińskim, Marcin Skonieczka – 2,21% głosów ogólnie, 0,84% w powiecie rypińskim.

Lista nr 3 – KW Nowa Lewica. Joanna Scheuring-Wielgus – 6,55% głosów ogólnie, 5,38 w powiecie rypińskim.

Lista nr 4 – KW Prawo i Sprawiedliwość. Krzysztof Szczucki – 6,33% głosów ogólnie, 5,63% w powiecie rypińskim, Jan Ardanowski – 5,33% głosów ogólnie, 6,00% w powiecie rypińskim, Joanna Borowiak – 4,84% głosów ogólnie, 3,60% w powiecie rypińskim, Anna Gembicka – 4,84% głosów ogólnie, 7,77% w powiecie rypińskim,

Mariusz Kałużny – 3,55% głosów ogólnie, 5,12% w powiecie rypińskim.

Lista nr 5 – KW Konfederacja Wolność i Niepodległość. Przemysław Wipler – 2,50% głosów ogólnie, 1,97% w powiecie rypińskim.

Lista nr 6 – KKW Koalicja Obywatelska, w skład którego wchodzi: Platforma Obywatelska, Nowoczesna, Inicjatywa Polska i Zieloni. Arkadiusz Myrcha – 11,99% głosów ogólnie, 7,52% w powiecie rypińskim, Iwona Hartwich – 3,33% głosów ogólnie, 2,51% w powiecie rypińskim, Tomasz Szymański – 3,32% głosów ogólnie, 0,64% w powiecie rypińskim, Krystian Łuczak – 3,06 głosów ogólnie, 0,24% w powiecie rypińskim.

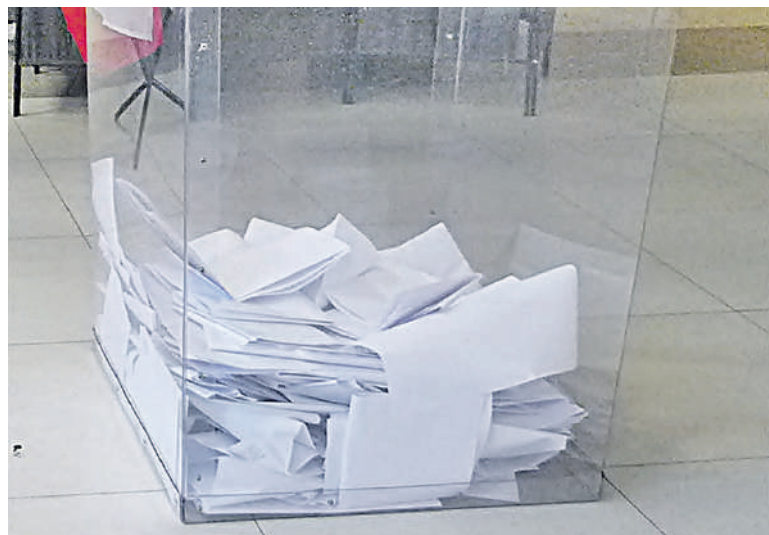
Senatorem został ponownie Ryszard Bober, kandydujący z KKW Trzecia Droga. Zdobyl 51% głosów w okręgu nr 12. W powiecie rypińskim otrzymał 43,83-procentowe poparcie.

Tekst i fot. (jd)

Region/Kraj

Porażka referendum. Za niska frekwencja

Wraz z wyborami do Parlamentu RP zostało przeprowadzone ogólnokrajowe referendum. Osoby, które wzięły w nim udział, miały odpowiedzieć na cztery pytania dotyczące kwestii sprzedaży majątku państwowego podmiotom zagranicznym, podniesienia wieku emerytalnego, muru na granicy Polski z Białorusią oraz przyjęcia imigrantów z Bliskiego Wschodu i Afryki.

Przeprowadzenie referendum i wyborów do Parlamentu tego samego dnia wzbudziło kon-

trowersje wśród części społeczeństwa. Dotyczyło to głównie sytuacji, w której wyborca chce wziąć

udział tylko w jednym z głosowań. Jeśli ktoś nie zamierzał uczestniczyć w referendum, musiał o tym powiadomić komisję i dopilnować, żeby odpowiednia adnotacja znalazła się przy jego nazwisku w spisie wyborców. Taka sytuacja, zdaniem części obywateli, naruszała tajność głosowania do Sejmu i Senatu. Odmowę udziału w referendum uznawano za chęć poparcia opozycji. Czy te spekulacje były słuszne? Wygląda na to, że tak.

W całym kraju w wyborach do parlamentu wzięło udział ponad 74 procent uprawnionych do głosowania, natomiast w referendum niecałe 41 procent, co uczyniło je niewiążącym. Pew-

nym zaskoczeniem mogą też być odpowiedzi, jakie zaznaczyli uczestnicy plebiscytu. Okazało się, że nie wszyscy odpowiedzieli „nie” na pytania referendalne. 3,51% głosujących popiera wyprzedaż majątku państwowego podmiotom zagranicznym, 5,39% nie ma nic przeciwko podwyższeniu wieku emerytalnego, 3,96% chce likwidacji bariery na granicy z Białorusią, a 3,21% uważa, że powinniśmy przyjąć imigrantów z Bliskiego Wschodu i Afryki.

Jak na tle kraju wypadł nasz powiat i Rypin? Okazuje się, że gorzej albo lepiej, jak kto woli. W referendum frekwencja wyniosła 37,26%. Chęć sprzedaży naszych dóbr narodowych obcym

zadeklarowało 3,09% mieszkańców powiatu, podniesienie wieku emerytalnego poparło 6,01%, za likwidacją muru na granicy polsko-białoruskiej jest 3,91%, a za przyjęciem imigrantów 2,92%. Jeśli chodzi o sam Rypin to wyniki są dość zaskakujące, szczególnie ten dotyczący podniesienia wieku emerytalnego. Chce tego aż 10,6%. Za sprzedaż majątku narodowego zagranicznym firmom jest 3,78%, za likwidacją zapory na granicy – 4,49%. Imigrantów z Bliskiego Wschodu i Afryki chciałoby gościć w naszej ojczyźnie – 3,88%. Frekwencja referendalna w Rypinie wyniosła 37,92%.

Tekst i fot. (jd)

Złota, polska jesień

LASY PAŃSTWOWE ▶ Po długich miesiącach upalnego lata nadeszły pierwsze oznaki jesieni. Doskonałym miejscem do obserwacji tych zwiastunów jest oczywiście las, gdzie wzrok przyciąga pełna gama kolorów liści, które niestety w niedługim czasie opadną.

W lesie następuje wiele zmian: m.in. zwierzęta przygotowują się do zimy, zbierając zapasy. Inne szukają miejsca na zimowy sen, a w runie leśnym pojawiły się grzyby, którymi matka natura obdarzyła każdego, kto choć na chwilę wybrał się na grzybobranie. Przyroda zdecydowanie zwalnia, cisza w lesie sygnalizuje nadejście jesieni, a za chwilę i zimy. Nie słychać już porannego śpiewu ptaków, a tylko pojedyncze słoneczne dni rozpędzają na krótko tę żywą lokomotywę. Lecz nie wszędzie jest tak spokojnie, jesienne ożywienie panuje w świecie zwierząt. Jelenie właśnie zakończyły swój okres godowy zwany rykowiskiem, a bekowisko u danieli jeszcze trwa. Sarny łączą się w tzw. rudle, ponieważ wiedzą, że grupie zawsze łatwiej przetrwać ten najcięższy okres.

W tym miejscu nie możemy również zapomnieć o naszych skrzydlatych przyjaciółach, którzy zostają z nami w tym czasie. Każdy kto ma choć odrobinę dobrej woli, powinien pomóc w przetrwaniu tego ciężkiego dla nich okresu. Dokarmiając ptaki, róbmy to specjalnymi „pyzami” czy też odpowiednią mieszanką zbóż, pamiętając przy tym o najważniejszej zasadzie – róbmy to regularnie. Spacerując po lesie, możemy również zauważyć pomalowane na biało wierzchołki młodych drzewek. Jest to znak, że leśnicy dbając o nowe pokolenie lasu, zabezpieczają go przed zwierzyną, która w okresie zimy zgryzając niezabezpieczony pączek szczytowy, praktycznie nie daje szansy na przetrwanie. Wybierzmy się więc zatem na spacer z całą rodziną. Możemy wtedy uda się zobaczyć, że otaczająca nas przyroda po-

wtarza swój odwieczny i niezwykły cykl, nie bacząc na rozwój cywilizacji.

Polacy to naród grzybiarzy – nic dziwnego, skoro mamy najpiękniejsze i najbogatsze lasy w okolicy! Zbieranie grzybów jest sposobem na relaks, walkę ze stresem i okazją do tego, by po prostu móc pobyc w lesie. Znajdowanie grzybów to świetny sposób na rodzinny odpoczynek – oprócz bezdyskusyjnej satysfakcji ze znajdowania kolejnych okazów mamy okazję do spaceru wśród drzew, integracji z członkami rodziny, chłonięcia zapachu lasu i nawet spalania nadprogramowych kalorii. Lasy Państwowe są doskonale przygotowane na przybycie grzybiarzy: do ich dyspozycji są parkingi z miejscami postojowymi, wiatami, ławkami i stołami, przy których po kilkugodzinnym grzybobraniu można odpocząć czy posilić się. W polskich lasach można zbierać grzyby w zasadzie bez ograniczeń i bez ponoszenia żadnych kosztów (wyłączając tereny objęte zakazem wstępu). Musimy pamiętać tylko o tym jakie grzyby zbierać. Zbyt młode mogą być problematyczne w określaniu gatunku, a zbyt stare mogą okazać się toksyczne.

Jarząb pospolity to drzewo doceniane przez nas szczególnie pod koniec lata i jesienią. Chyba nie ma nikogo, kto nie robiłby w przedszkolu koralu z jego owoców. Co powszechnie wiemy o jarzębie pospolitym? Jest to niewielkie drzewo, dorastające do około 12 m wysokości. Łacińska nazwa *Sorbus aucuparia*, a dokładniej drugi człon, wiele mówi o jego roli w przyrodzie: *aucuparia* po łacinie oznacza łapanie lub podglądanie

ptaków. A te, wiedząc co jest dla nich dobre, chętnie sięgają po będące wartościowym pożywieniem owoce tego drzewa. Z dobrodziejstw jarzębiny korzystają gile, drozdy, jemiółuszki czy jarząbki. Wśród entuzjastów jarzębiny nie brakuje również tych, którzy twardo stąpają po ziemi. Jesienią chętnie posilają się nią sarny, lisy i borsuki. W leśnictwie drzewa, które stanowią bazę pokarmową dla zwierząt, nazywamy drzewami biocenotycznymi, a jarząb pospolity niewątpliwie do nich należy. Owocom jarzębu przypisuje się toksyczność, gdyż w smaku są cierpkie i gorzkawe. Jest to prawda, bo surowe owoce, zerwane prosto z drzewa, zawierają kwas parasorbowy, który może wywoływać dolegliwości gastryczne. Warto wiedzieć, że po przesuszeniu lub przemrożeniu owoców kwas parasorbowy zmienia się w kwas sorbowy, który nie jest już w żaden sposób trujący. Susz jarzębiny czy też dżemy z niej wytworzone są słodkie i zawierają duże ilości witaminy C. A smak? To już kwestia bardzo indywidualna i uzależniona od umiejętności kulinarnych.

Liść jarzębiny jest złożony z niedużych piłkowanych listków (może ich być od 9 do 15). Od spodu są szare, jesienią przebarwiają się w ciepłe kolory w odcieniu pomarańczowym. Ciekawostką jest to, że młode liście po roztarciu mają przyjemny i subtelny, zbliżony do marcepanu zapach. Jego intensywność jest indywidualną cechą okazu. Jarzębina to jedno z drzew najczęściej wybieranych przez leśników do tworzenia strefy przejściowej pomiędzy dwoma ekosystemami. Obszar ten to tzw.

ekoton. Jego opis jest wprowadzić trochę skomplikowany, ale każdy z nas może go sobie z łatwością wyobrazić – najczęściej jest to granica pomiędzy lasem, a polem czy też lasem, a łąką. Las tworzą na przykład drzewa dwóch, trzech gatunków, a pole jest najczęściej monokulturą rolną. To pomiędzy nimi znajduje się strefa krzewów i niewielkich drzew, które stopniowo wnikać w las.

Podglądając to jak przyroda tworzy ekotony, ekosystemy niezwykle złożone pod względem gatunków fauny i flory, leśnicy inicjują powstawanie takich stref, sadząc drzewa i krzewy, które będą różnorodne pod względem wysokości, ale co ważne, będą wytwarzać owoce stanowiące bazę pokarmową dla zwierząt. W leśnych ekotonach znajdziemy na przykład: dziką różę, tarninę, kalinę, trzmielinę i właśnie jarzębinę. Warto wspomnieć, że leśnicy jedynie rozpoczynają proces powstawania ekotonów, a zasadzone drzewa i krzewy są tylko botanicznymi ramami tego siedliska – później przyroda korzystając z całego wachlarza gatunków występujących w dwóch sąsiednich ekosystemach: leśnym i łąkowo-rolnym, sama decyduje, co się w nich znajdzie.

Jarzębina nie jest jedynym przedstawicielem wprowadzanego do lasu rodzaju jarząb – *Sorbus*. Drugi gatunek nie jest już tak oczywisty, jest dużą rzadkością i tylko kilka szkółek leśnych specjalizuje się w hodowli jego sadzonek. Mowa oczywiście o jarzębie brekinii (*Sorbus torminalis*) nazywanym również brzękiem. Różni się od swojej kuzynki jarzębiny mnóstwem cech morfologicznych,

ale tą podstawową jest pojedynczy liść, w zarysie szeroko jajowaty i z trzema lub czterema ostro piłkowanymi kłapami. Liść osadzony jest na długim na 2-4 cm ogonku liściowym. Owoce brekinii są skromniejsze niż te jarzębinowe. Mają brązowy kolor, około 1,5 cm wielkości i to już nie są idealne koraliki, a wydłużone kule o odwrotnie jajowatym kształcie. Jarząb brekinia jako jedno z najrzadziej występujących drzew w polskich lasach objęty jest ochroną ścisłą. Jego drewno jest twarde, ale elastyczne i zachowuje takie same wymiary po wyschnięciu. Dawniej wyrabiano z niego wiele narzędzi, co niestety w połączeniu z powolnym wzrostem drzewa doprowadziło gatunek do granicy wyginięcia. Obecnie mamy stanowiska brekinii na Pomorzu, w Wielkopolsce, na Dolnym Śląsku i Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej. Są to niewielkie, izolowane populacje, przeciętnie składające się z 40-60 drzew. W tych miejscach, z uwagi na konkurencję z innymi gatunkami drzew w lesie, brekinia ma problemy z naturalnym odnowieniem.

Postanowiono je wspomóc poprzez ochronę ex situ, czyli poza miejscem naturalnego występowania. Leśnicy przywracają brekinie do lasów, wybierając ich ulubione siedliska, a więc świetliste dąbrowy, grądy, a także żyzne buczyny. Być może, za co wszyscy trzymajmy kciuki, za około 60 lat będziemy mogli powiedzieć o kilkunastu nowych stanowiskach brzęku, który odnawia się nie tylko przez nasiona, ale też wegetatywnie poprzez odroślą korzeniową.

(artykuł sponsorowany)

Ósme rozdanie Polskiego Ładu

REGION/KRAJ ▶ W siedmiu edycjach Rządowego Programu Inwestycji Strategicznych samorządy otrzymały promesy na ponad 53 mld. złotych. Tydzień przed wyborami, w sobotę 7 października na stronach kancelarii premiera Mateusza Morawieckiego zamieszczono wyniki ósmej edycji

Do samorządów ma trafić rekordowa kwota, bo aż 26 mld. złotych. Na razie są to obietnice, pieniądze popłyną po wykonaniu inwestycji albo w 2-3 transzach, jeśli realizacja przedsięwzięcia będzie trwała dłużej niż rok. Na razie jednostki samorządu terytorialnego oraz ich związki muszą wyłożyć środki ze swoich budżetów. Jeśli nie mają pieniędzy w odpowiedniej wysokości, konieczne może okazać się wzięcie kredytu.

– Rządowy Program Inwestycji Strategicznych to program jakiego nigdy wcześniej nie było. Nigdy nie było takiego strumienia pieniędzy do samorządów. Będziemy kontynuować nasz program, żeby poprzez godną płacę i coraz wyższy standard życia Polacy mogli pracować, żyć, rozwijać się i zakładać rodziny tam, gdzie chcą – zachwalał Polski

Ład premier Mateusz Morawiecki podczas ogłaszania wyników ostatniego naboru.

Do ósmej edycji Rządowego Programu Inwestycji Strategicznych można było zgłosić maksymalnie trzy wnioski o dofinansowanie. W pierwszym wartość dotacji nie mogła przekroczyć 2 mln. zł, w drugim 8 mln., w trzecim 30 mln. zł. W zależności na co przeznacza się obiecane kwoty, zwrot poniesionych wydatków ma sięgnąć nawet 95 procent. Tak się zadzieje w przypadku budowy lub modernizacji infrastruktury drogowej, wodno-kanalizacyjnej (w tym oczyszczalni), źródła ciepła sieciowego zeroemisyjnego, gospodarki odpadami (w tym spalarnie, przetwarzanie biologiczne, segregacja) oraz montażu odnawialnych źródeł energii.

W powiecie rypińskim wszystkie samorządy starały

się o dofinansowanie i wszystkie je mają otrzymać. W sumie do naszego powiatu ma trafić ponad 60,5 mln. złotych.

Wyniki naboru ósmej edycji Rządowego Programu Inwestycji Strategicznych w powiecie rypińskim

Gmina Brzuze – 8 mln. zł

Przebudowa lub modernizacja dróg na terenie gminy – 2,2 mln. zł.

Przebudowa i rozbudowa infrastruktury kulturalnej na terenie gminy – 4,8 mln. zł.

Budowa i modernizacja infrastruktury turystycznej na terenie gminy – 1,0 mln. zł.

Gmina Rogowo – 9,435 mln. zł

Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie gminy – 1,785 mln. zł.

Modernizacja i budowa dróg na terenie gminy – 7,65 mln. zł.

Gmina Rypin – 8 mln. zł

Budowa i przebudowa świetlic na terenie gminy – 2,0 mln. zł.

Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodociągowej wraz z przebudową dróg na terenie gminy – 6,0 mln. zł.

Gmina Skrwilno – 9,4 mln. zł

Przebudowa stacji uzdatniania wody w Okalewie i rozbudowa stacji uzdatniania wody w Skrwilnie – 7,6 mln. zł.

Przebudowa i nadbudowa świetlicy wiejskiej w Skudzawach – 1,8 mln. zł.

Gmina Wąpielsk – 8,5 mln. zł

Budowa szkolnej hali sportowej zasilanej odnawialnymi źródłami energii oraz montaż pompy ciepła z instalacją fotowoltaiczną w Szkole Podstawowej w Wąpielsku – 6,6 mln. zł.

Przebudowa dróg na terenie gminy – 1,9 mln. zł.

Powiat rypiński – 9,239

mln. zł

Budowa hali sportowej wraz z łącznikiem przy Zespole Szkół nr 1 w Rypinie wraz z infrastrukturą – 7,259 mln. zł.

Zadaszenie nad boiskiem z funkcją lodowiska wraz z infrastrukturą towarzyszącą przy Zespole Szkół nr 2 w Rypinie – 1,98 mln. zł.

Rypin – 7,974 mln. zł

Poprawa efektywności energetycznej Zespołów Szkolno-Przedszkolnych w Rypinie – 5,994 mln. zł.

Poprawa funkcjonalności Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Rypinie – III etap – 1,98 mln. zł.

W związku z wynikiem wyborów nie wiadomo kto i czy zrealizuje obietnicę obecnej władzy. Samorządy pozostają więc w zawieszeniu, czekając na deklarację nowego rządu.

Tekst i fot. (jd)

Uczcili starsze osoby

GMINA BRZUZE ➤ 1 października obchodzony jest Międzynarodowy Dzień Osób Starszych. Święto zostało ustanowione przez Zgromadzenia Ogólne ONZ 14 grudnia 1990 roku

Wielu seniorów spotyka się z dyskryminacją, wrogością oraz marginalizacją ze strony osób młodych i w sile wieku. Obchody Międzynarodowego Dnia Osób Starszych mają na celu przybliżenie społeczeństwu z jakimi problemami zmagają się ludzie na emeryturze oraz poprawę ich sytuacji.

W gminie Brzuze obchody Międzynarodowego Dnia Osób Starszych miały miejsce 12 października w Domu Kultury Osada w Ostrowitem. Gości przywitał wójt Jan Koprowski.

– Dziękuję naszym wspólnym seniorom za współpracę, za aktywną działalność społecz-

ną i za udział w wydarzeniach organizowanych przez gminę. Zawsze można na was liczyć, nie narzekacie, tylko działacie. Z podziwem patrzę, jak chcecie się rozwijać, jak potraficie przejechać wiele kilometrów, żeby odwiedzić teatr, operę, muzeum czy wystawę sztuki. Podczas corocznego pikniku „Wiek seniora wigor juniora” pokazujecie, że wiek to tylko liczba. Potraficie się świetnie bawić, śmiać z samych siebie, rywalizować w sportowych konkurencjach. Jestem z was dumny i cieszę się, drodzy państwo, z każdego z wami spotkania – zwrócił się do starszych mieszkańców Jan

Więcej zdjęć na naszej stronie:
RYPIN-CRY.PL

Koprowski.

Trzeba przyznać, że w gminie Brzuze dba się o seniorów. Taksówka społeczna dowiezie każdego, kto nie może zapewnić sobie środka transportu tam, gdzie potrzebuje. Szybko bezpiecznie, a do tego bardzo lubiany pan kierowca pomoże w zakupach czy załatwianiu spraw urzędowych. Dzięki dobrze napisanym projektom przez Agnieszkę Krauzę udaje się pozyskać sporo środków unijnych na różnego rodzaju warsztaty i wyjazdy starszych osób. Do Gminnego Klubu Seniora Przyszań, którego inicjatorem był wójt Jan Koprowski,

wstąpili nawet mieszkańcy ościennej gminy, gdyż wiele się w nim dzieje. W zeszłym tygodniu opisywaliśmy, jak jego członkinie i członkowie się bawili na imprezie z okazji Dnia Seniora, którą zresztą sami zorganizowali.

– Pan wójt ma dalekosiężne plany, często o nich rozmawiamy. Dąży wytrwale do ich realizacji, dzięki temu mieszkańcy gminy żyją w lepszym, ładniejszym, bardziej uporządkowanym świecie. Bardzo ceni seniorów, a jego pomysły na uatrakcyjnienie im wolnego czasu są godne pozazdroszczenia, więc zazdroszczę – powie-

dział nam wicestarosta Piotr Czarnecki.

– Obecna polityka społeczna jest nakierowana na wspieranie tej przestrzeni, która mieści się pomiędzy aktywnością zawodową a niesamodzielnością. Życzę państwu, żebyście wypełnili jak najaktywniej tę przestrzeń – mówiła Katarzyna Bułkowska, dyrektorka Domu Pomocy Społecznej Kombatant w Ugoszczu.

Po części oficjalnej rozpoczęła się biesiada i zabawa tańeczna, do której grał zespół Cristal.

Tekst i fot. (jd)

Pozarządówki chcą współpracować

GMINA BRZUZE ▶ W gminie Brzuze działa 31 organizacji pozarządowych. Najwięcej jest kół gospodyń wiejskich oraz jednostek ochotniczej straży pożarnych

Poza nimi funkcjonują: Klub Sportowy Pojezierze Brzuze, Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Brzuze, Stowarzyszenie Dobrzyniacy, Stowarzyszenie na rzecz Dzieci i Osób Niepełnosprawnych, Fundacja Sielska Chata i Klub Seniora Przysań.

Urząd Gminy Brzuze zorganizował we wtorek 10 października spotkanie z przedstawicielami trzeciego sektora,

aby wspólnie omówić program, w którym zawarto potrzebę realizacji najważniejszych zadań na rzecz mieszkańców. Ustalono, że organizacje pożytku publicznego działające w gminie zajmą się upowszechnianiem sportu, kultury oraz ochrony jej dóbr, turystyki i krajoznawstwa, ekologii, a także ochroną zwierząt i przyrody. Część tych celów jest już z powodzeniem

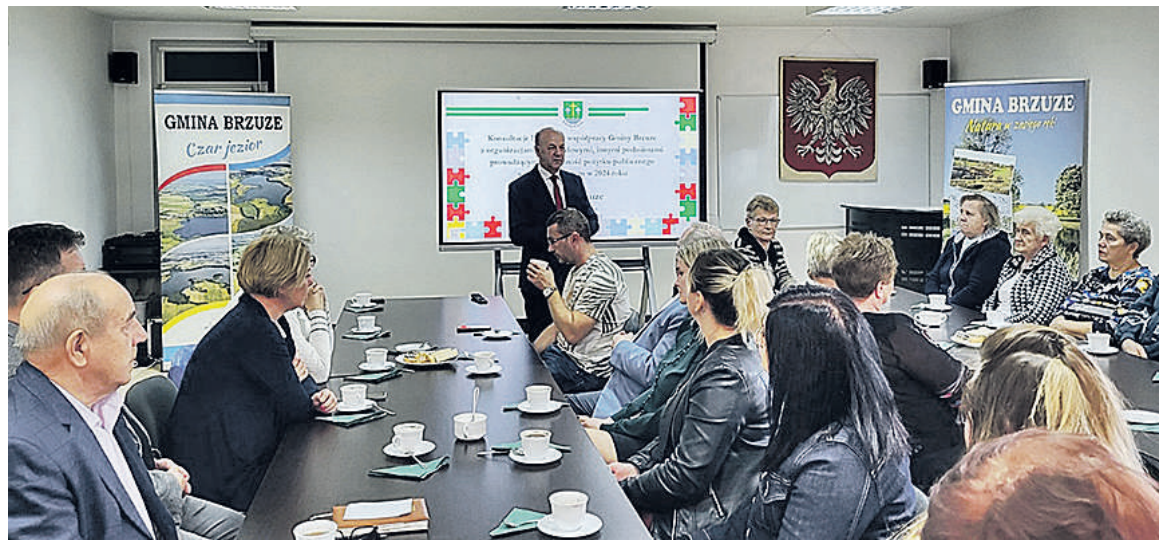
przez nie wypełniana.

– Doceniam to, co organizacje pozarządowe robią dla gminy i jej mieszkańców. Wykazują się dużą aktywnością, wspierają samorząd w przedsięwzięciach adresowanych do różnych grup społecznych. Dotąd współpraca przebiegała bardzo dobrze. Jestem pewien, że będzie tak nadal – mówi wójt Jan Koprowski.

Nie było chyba żadnego wydarzenia w gminie Brzuze, w którym nie brały czynnego udziału panie z KGW oraz druhy i druhowie z OSP. Przykładem wspaniałej pracy na rzecz mieszkańców jest Klub Sportowy Pojezierze Brzuze, jedna z najstarszych organizacji pozarządowych w gminie. Dzięki jego trenerom i wolontariuszom odbywają się m.in.: tur-

niej siatkówki plażowej, wyścig kolarski, międzyszkolny turniej halowej piłki siatkowej, bieg sztafetowy w ramach Maratonu Trzeźwości. Prowadzone są szkółki – kolarska i piłkarska. Michał Czachorski, trener z klubu nawet na imprezach sołectw organizuje sportowe rozgrywki dla dzieci i dorosłych.

Tekst i fot. (jd)

Rypin

Kolejne miliony złotych dla miasta

W ubiegłym tygodniu, w imieniu burmistrza Rypina Pawła Grzybowskiego, dyrektor biura burmistrza Monika Kalinowska odebrała we Włocławku promesę w ramach VIII edycji Rządowego Programu Inwestycji Strategicznych.

Do naszego miasta trafią środki w wysokości blisko 8 milionów złotych, które zostaną przeznaczone na modernizację, w tym poprawę efektywności energetycznej Zespołów Szkolno-Przedszkolnych oraz dalszą rewitalizację przestrzeni publicznej w mieście.

(ak),
fot. nadesłane

Najgorętsza premiera w rypińskim kinie

RYPIN ▶ Sold out! Z pełną salą widzów Kina Bałtyk odbyła się uroczysta premiera filmu pt. „Wieniec”, którego reżyserem jest Wawrzyniec Turowski, a zagrali w nim członkowie Grupy Warszawa8

Pomyłka, a właściwie wielkie kłamstwo podyktowane lenistwem Piotera – na tym reżyser Wawrzyniec Turowski oparł swoją krótkometrażową komedię. – Podczas premiery filmu, która miała miejsce na Festywalu Maklaka tuż przedemną siedział Daniel Olbrychski z małżonką. Obserwowałem ich reakcję, film rozbawił pana Daniela, miałem nadzieję, że spodoba się i widzom rypińskim – mówi Wawrzyniec Turowski.

Czy się spodobał? Powiemy wprost – zdecydowanie! Sala kinowa wypełniona po brzegi, a widownia reagowała głośnym śmiechem na kolejne nieporozumienia, które wywołało niewinne kłamstwo biednego Piotera, chcącego chwilę odpocząć od pracy. Okazuje się, że informacja o niespodziewanej śmierci ojca bohatera i pogrze-

bie wywołała lawinę zdarzeń, kończącą się brawurową ucieczką Piotera przed wciąż żywym i dziarskim ojcem, który chcąc nie chcąc otrzymał tytułowy piękny wieniec pogrzebowy.

W filmie zagrali obecni i byli pracownicy Rypińskiego Domu Kultury: Justyna Motylewska, Paweł Manelski, Gabriela Orzechowska, Agnieszka Szwankowska, Andrzej Pawlewicz, Paweł Poniewierski, Jarosław Majewski, Bogumiła Skowrońska, Gabriela Kozłowska, Przemysław Szulc, Wioletta Kuchnicka i Władysław Jastrzębski. Na uroczystą premierę przybyło wiele gości z miasta, powiatu i okolic. Pokaz filmu w reżyserii Wawrzyńca Turowskiego oglądali przedstawiciele władz samorządowych, urzędów, instytucji kultury, szkół, stowarzyszeń, klubów i różnych organizacji

jak również mieszkańcy miasta i okolicznych gmin. Oprócz filmu widzowie obejrzeni relację z festiwalu filmowego, na którym film „Wieniec” otrzymał nominację. Film został nagrodzony gromkimi brawami wypełnionej sali Kina Bałtyk. Były gratulacje, rozmowy z twórcami i wiele radości zgromadzonych.

Aktorzy przedstawili swoje postacie fenomenalnie, niczym profesjonaliści, pojawienie się na ekranie znanych twarzy w zupełnie innych rolach wywoływało śmiech i oklaski. – Serdecznie dziękujemy gościom, którzy tak licznie przybyli do Rypińskiego Domu Kultury i dzielili z nami tę wyjątkową chwilę, ten film sprawił wszystkim wiele radości. To tym bardziej motywuje nas do działania – mówi Paweł Manelski dyrektor RDK.

Grupa Warszawa 8 była odpowiedzią pracowników RDK na pandemię. Ich zaraźliwa pozytywna energia pomagała wszystkim przetrwać te ciężkie chwile spowodowane izolacjami, strachem przez chorobą. Okazuje się, że Warszawa 8 ma ogromny potencjał i wszyscy już możemy czekać na kolejny ich projekt.

– Bardzo dziękujemy za tak życzliwe i bardzo dobre przyjęcie naszej produkcji. Pokaz dla tak licznej publiczności to duża próba dla filmu. Byłem ciekaw czy ludzie będą śmiać się w momentach filmu, w których chcielibyśmy, żeby się śmiali. Tak właśnie było, co jest bardzo miłe. Szczególnie dziękujemy za gromkie brawa i pozytywne recenzje oraz gratulacje, które odbieraliśmy od państwa po pokazie. Dzięki nominacjom

tego filmu na festiwalach, możemy promować Rypin i powiat w kraju – podsumowuje Wawrzyniec Turowski.

Film został nominowany do nagrody VI Festiwalu Filmowego Maklaka i Jego Przyjaciół w Konstancinie-Jeziornie, którego gościem był reżyser Jacek Bromski. „Wieniec” dostał się także do ścisłego finału XXX Międzynarodowego Festiwalu Filmów Niezależnych PUBLICYSTYKA w Kędzierzynie-Koźlu. Cytując zatem postać z filmu, brawurowo zagrana przez Pawła Manelskiego „proponuję” wszystkim czytelnikom obejrzenie komedii. Film podbija już media społecznościowe, można go zobaczyć chociażby na profilu facebookowym Rypińskiego Domu Kultury.

(ak), fot. RDK

Bawili się na dniu seniora

RYPIN ▶ W minioną sobotę Klub Seniora „Srebrny Włos” na czele z przewodniczącą Barbarą Dąbrowską zorganizował uroczystość z okazji Międzynarodowego Dnia Seniora

W spotkaniu udział wzięli m.in. burmistrz Rypina Paweł Grzybowski, przewodniczący Komisji Kultury Rady Miasta Rypin Tomasz Szczepny, starosta rypiński Jarosław Sochacki, prezes Miejskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Paweł Sobierajski, dyrektor Rypińskiego Domu Kultury Paweł Ma-

nelski, dyrektor Muzeum Ziemi Dobrzyńskiej Andrzej Szalkowski. Uroczystość była doskonałą okazją nie tylko do życzeń i podziękowań, ale również do wspólnej zabawy, która upłynęła w miłej, rodzinnej atmosferze.

– Wszystkim seniorom jeszcze raz składamy najserdecz-

niejsze życzenia: dużo zdrowia, pozwalającego na aktywne życie i realizację swoich pasji, wszelkiej pomyślności, optymizmu życiowego oraz szczęścia w gronie najbliższych – podsumowuje Urząd Miasta Rypin.

(ak)

fot. nadesłane

Rypin

Muzeum zaprasza na obchody

Muzeum Ziemi Dobrzyńskiej w Rypinie wraz z pozostałymi organizatorami zapraszają na uroczystości 84. rocznicy zbrodni Selbstschutzu 20 października 2023 r.

Na godz. 9.45 zaplanowano zbiórkę przy Kościele Świętej Trójcy, a potem wprowadzenie pocztów sztandarowych. Od 10.00 będzie odprowadzana msza św. w intencji ofiar niemieckiej zbrodni. O 11.30 będzie procesja do lasu rusinowskiego, o 12.00 apel pamięci ze

łożeniem kwiatów i zniczy pod pomnikiem. Zakończenie uroczystości zaplanowano na 12.15. Pozostali organizatorzy to: Miasto Rypin, Gmina Rypin oraz Parafia pw. Świętej Trójcy w Rypinie.

(red), fot. archiwum

84

Rocznica
Zbrodni
Selbstschutzu

20 października 2023

*Ich majątnością było tylko życie, ich winą - narodowość,
ich karą - cierpienie, ich katem - system nieludzki.*

**Serdecznie zapraszamy na uroczyste obchody,
które odbędą się w dniu 20 października 2023 roku**

Program obchodów:

- 9:45** - Zbiórka przy Kościele Świętej Trójcy.
Wprowadzenie pocztów sztandarowych.
- 10:00** - Początek uroczystości.
Program artystyczny.
Msza Święta w intencji ofiar zbrodni niemieckiego Selbstschutzu.
- 11:30** - Procesja do lasu w Rusinowie,
Miejsca Pamięci Narodowej.
- 12:00** - Apel Pamięci, złożenie kwiatów i zniczy
pod Pomnikiem Ofiar Zbrodni Niemieckich.
- 12:15** - Zakończenie uroczystości.

Organizator zastrzega sobie prawo do zmiany programu.

Organizatorzy:

- Miasto Rypin
- Gmina Rypin
- Parafia pw. Świętej Trójcy w Rypinie
- Muzeum Ziemi Dobrzyńskiej w Rypinie

Partnerzy i wsparcia udzielił:

- 4 Pułk Chemiczny z Brodnicy
- Komenda Powiatowej Policji w Rypinie
- Ochotnicza Straż Pożarna w Rypinie
- Zespół Szkół Nr 2 im. Unii Europejskiej w Rypinie
- Straż Miejska w Rypinie
- Związek Harcerstwa Polskiego Hufiec Rypin
- Związek Hodowców Gołębi Pocztowych o Rypin
- Szkoła Podstawowa w Skudławach

miasto historią pisane

Czy oceny zdały egzamin?

CIEKAWOSTKA ➤ Ocena – dla każdego z nas dostanie słabej oceny oznaczało strach przed rodzicami. Otrzymanie dobrej zadowolenie i satysfakcję. Obecnie w Polsce pojawiają się szkoły, które znoszą system oceniania. Czy to przyniesie skutek? Czas pokaże. My zajmiemy się historią ocen

To prawda, że w starożytności nie było ocen w szkołach. Zawsze jest jednak jakieś ale. Oceny były zbędne, ponieważ rodzice sownie płacili za wykształcenie dzieci i oczekiwali rezultatów. Zależało im, by jak najlepiej wyedukować dzieci. Do szkół nie chodzili wszyscy, a tylko wybrani. Nauka była więc przywilejem, a alternatywą pozostawała ciężka i słabo płatna praca fizyczna. Na średniowiecznym uniwersytecie były egzaminy, które decydowały o przyznaniu tytułu. Nikt nie pisał testów. Egzamin przypominał rozmowę ucznia z mistrzem. Na jej podstawie decydowano czy edukacja przyniosła skutek. Gdy udało się pomyślnie przejść przez próbę dyskusji, urządzano uroczysty obiad, podczas którego mistrzowie i uczniowie siedzieli obok siebie już niemal jak równi sobie.

Oceny pojawiły się jako wynalazek edukacyjny w USA w 1785 roku, na słynnym uniwersytecie Yale. Pierwsza skala miała cztery stopnie: najlepsi, drudzy najlepsi, średni i słabi. W kolejnych latach system ten przyjęły kolejne uniwersytety. Dlaczego wynaleziono stopnie? Ich twórca stwierdził, że był to najszybszy sposób na przyspieszenie pracy i wykształcenie większej liczby studentów. Profesor nie musiał już tłumaczyć studentom, co zrobili źle, roz-

mawiać z nimi. Wystarczył krótki komunikat – ocena. Całe zło zaczęło się, gdy wymyślono standaryzowane testy. Wówczas na dalszy plan zepchnięto sztukę dyskusji, argumentowania i pięknego pisanie.

Revolucja przemysłowa sprawiła, że w wielu krajach wprowadzono obowiązek nauki. Początkowo było to kilka godzin w tygodniu, ale stopniowo rozszerzano go. Do szkół trafiły więc pierwszy raz osoby, którym wcale nie musiało zależeć na wykształceniu, a nauczyciele zyskali liczne klasy, gdzie więz z uczniami malała. Najpierw pojawiły się skale literowe, gdzie A oznaczało wynik świetny, D – słaby. Do szkół powszechnych na wsiach system ocen wkraczał powoli, ale skutecznie. Zastępował on stosowaną dotąd metodę oceniania opisowego. Nauczyciel nie był w stanie napisać notatek o każdym uczniu. Na ziemiach polskich na początku XX wieku wiele szkół stosowało jeszcze oceniania opisowe. Do 1991 roku w Polsce istniała skala czterostopniowa, gdzie najgorszą oceną była dwójka, najwyższą piątka. Wprowadzenie jedynki i szóstki wcale nie poprawiło systemu, a dodatkowo go skomplikowało.

Czy istnieje szansa na to, by wymyślono coś lepszego niż oceny? Trudno powiedzieć. Obecnie niektóre szkoły

zarzucają koncepcję ocen, ale na koniec każdego półrocza i roku szkolnego uczeń i tak otrzymuje świadectwo, a na nim widnieje... ocena. W niektórych szkołach na świecie stosuje się system mistrzowski. Jest on dość prosty. Uczeń na przykład na matematyce musi opanować tabliczkę mnożenia. Gdy tego dokona, może ruszyć na kolejny etap. Nie ma ocen. Nauczyciel decyduje czy uczeń zna tabliczkę mnożenia, czy nie. Ci, którzy nie uczą się, nie otrzymują jedynek. Muszą podchodzić do zaliczenia kolejne razy. Uczeń musi osiągnąć mistrzostwo w określonych dziedzinach, by zdać do kolejnej klasy. Inny system, który testowano już w historii to portfolio. Uczeń przez cały rok gromadzi w teczkę swoje prace: plastyczne, najlepsze wypracowania, opisy eksperymentów, itd. Pod koniec roku dokonuje się porównania tego, czego nauczył się uczeń w ciągu 10 miesięcy.

Tak czy inaczej nikt nie myśli o powrocie do czasów starożytnych, gdy nauczyciel miał najwyżej kilku uczniów. To przynosiło efekty, podobnie jak dziś lepsze efekty dają korepetycje. Dlaczego? Bo nauczyciel skupia się godzinę na konkretnym dziecku, a nie na 30 osobach o różnym tempie pracy, zamkniętych w klasie.

(pw)

XX wiek

Reforma 1948 roku

Kiedy kilka lat temu szkołę podstawową ponownie wydłużano z 6 do 8 lat, niektórzy mówili, że to zbyt długo. Co można było powiedzieć w 1948 roku, gdy nasi dziadkowie dowiadawali się, że szkoła potrwa aż 11 lat!

Przed wojną w naszych okolicach istniało wiele szkół powszechnych. Część z nich miała tylko 4 klasy. Chcąc ukończyć całą szkołę, starsze dzieci musiały czasem wędrować do dalszych wsi, gdzie istniała już pełna – 7-letnia szkoła.

W 1948 roku reforma szkolnictwa wprowadziła szereg zmian. Istniały trzy typy szkół. Pierwszy to szkoła podstawowa licząca 7 klas. Poza tym istniały szkoły 11-letnie, które łączyły w sobie podstawówkę i dawne gimna-

zjum. Tego typu szkołę powołano w Lipnie i Rypinie. Trzecia forma to szkoły licealne, czyli klasy VIII-XI. Tego typu szkoły istniały w Golubiu i Wąbrzeźnie. Dopiero w 1956 roku wprowadzono obowiązek nauki od 7. roku życia. Nauka miała trwać do ukończenia 7. klasy podstawówki lub nie dłużej niż do 16. urodzin dziecka.

Skomplikowany system 1948 roku przetrwał do 1961 roku. Wówczas przedłużono naukę w szkole podstawowej do 8 lat.

(pw)

XX wiek

Wieści z głośnika

Jeśli ktokolwiek przejeżdżał przez słowackie wsie, jego uwagę z pewnością przykuły głośniki zamontowane na słupach. To radiowęzeł wiejski, który nadaje najważniejsze informacje dla mieszkańców. Podobne systemy istniały także w naszych okolicach.

Po II wojnie światowej rozwojem sieci radiowęzłów zajmował się Społeczny Komitet Radiofonizacji. W 1952 roku ułożono na przykład 240 km kabli radiofonii w okolicach Dobrzynia nad Wisłą. Radiowęzły montowano najpierw we wsiach, gdzie istniały PGR-y. W tym okresie pojawiły się w radiowęzłach programy lokalne. Nadawano ok. 100 audycji rocznie, czyli ok. dwie na tydzień. W listopadzie 1952 roku uruchomio-

no stację obsługi radiowęzła we Włocławku, gdzie także nadawano audycje na południe naszego województwa. Audycje tworzone i nadawano także w Lipnie. Ostatnie pochodzą z 1972 roku. Słuchano programów propagandowych, ale były też informacje i ogłoszenia, relacje z zawodów sportowych, itd. Po rozwinięciu się telewizji i radia w naszym kraju radiowęzły zaczęły zanikać.

(pw)

XX wiek

Niepoprawny optymista

Już w 1934 roku, czyli 5 lat przed wybuchem wojny w okolicach Wąbrzeźna Adolf Hitler miał swoich zagorzałych fanów. Jeden z nich „znieczulony” alkoholem podczas zabawy wiejskiej powiedział za wiele i został skazany na więzienie.

26 grudnia 1934 roku w czasie zabawy wiejskiej w Lipnicy jeden z miejscowych Niemców – Gerhard Bergmann miał powiedzieć słowa „pamiętajmy, że jesteśmy Niemcami i żyjemy dla Niemiec”. W tym momencie do porządku przywołał go polski oficer – Zasada. Bergmann niczym nie wzruszony oznajmił, że będzie szerzył na zabawie idee Hitlera i że może

trafić nawet przed sąd, ale nikt mu nic nie robi, a wszystko co polskie ma w...

Bergmann był nacjonalistą niemieckim, znanym w okolicy. Już w 1924 roku został skazany na 8 miesięcy więzienia za to, że krzyknął słowa „precz z polskimi świniami”. Za czyn z 1934 roku sąd skazał go na pół roku więzienia.

(pw)

Nasi nobliści

POSTAĆ ▶ Do grona polskich laureatów Nagrody Nobla zaliczamy: Henryka Sienkiewicza, Marię Skłodowską-Curie, Władysława Reymonta, Czesława Miłosza, Lecha Wałęsę, Józefa Rotblata, Wisławę Szymborską i Olgę Tokarczuk. W tym gronie może się również znaleźć Tadeusz Reichstein, który wychował się we Włocławku. Tym razem przybliżamy kolejnego noblistę z Kujaw i Pomorza – Alberta Michelsona

Albert Michelson urodził w 1852 roku w Strzelnie na Kujawach, w żydowsko-polskiej rodzinie kupieckiej. W sierpniu 1855 roku Samuel i Rozalia (z domu Przyłub-ska) z trójką dzieci: Pauliną, Joanną i najstarszym Albertem wyjechali przez Nowy

Jork i Panamę do Kalifornii. Dorastał w miasteczkach wyrosłych na gorączce złota: Murphy's Camp w Kalifornii i srebra, Virginia City w Nevadzie. Rodzina Michelsonów utrzymywała się ze sprzedaży narzędzi i materiałów potrzebnych poszukiwaczom

złota i srebra. Po zabójstwie prezydenta Lincolna w 1865 roku za zgodą rodziców przyjął drugie imię – Abraham.

Lata szkoły średniej spędził w San Francisco, w domu swojej ciotki Henriette Levy (z d. Michelson), która była matką pisarki Harriet Lane Levy. Studiował w U.S. Naval Academy w Annapolis w latach 1869 do 1873. Tam po raz pierwszy zetknął się z obserwacjami astronomicznymi. Kadeci mieli do dyspozycji w pełni wyposażone obserwatorium astronomiczne. Po odbyciu dwuletniej służby na morzu został zatrudniony w macierzystej uczelni na stanowisku wykładowcy fizyki i chemii. Na dalszą naukę został wysłany do Europy, głównie do Berlina (1880-1882).

Po powrocie w maju 1882 roku został dyrektorem wydziału fizyki Szkoły Nauki Stosowanej Case'a w Cleveland (obecnie Uniwersytet Case'a i Western Reserve). Tam wspólnie z E. Morleyem przeprowadził w 1887 roku eksperyment, który wykazał, że hipotetyczny eter kosmiczny, rzekomo potrzebny do propagacji światła, nie może

być statyczny ani częściowo włączony. W latach 1889-1892 był profesorem Szkoły Nauki Stosowanej Case'a w Cleveland i Uniwersytetu Clarka w Worcester. Lata 1892-1929 to okres pracy na Uniwersytecie Chicagowskim, z przerwą w czasie I wojny światowej, gdy powrócił do służby w marynarce wojennej w stopniu komandora porucznika.

W 1899 roku poślubił Ednę Stanton, z którą miał syna i trzy córki. Był członkiem wielu towarzystw naukowych. Michelson był konstruktorem bardzo precyzyjnego interferometru, zwanego współcześnie interferometrem Michelsona. Przyrząd ten umożliwił mu przeprowadzenie bardzo dokładnych pomiarów prędkości światła, a także innych pomiarów z zakresu metrologii.

W 1887 roku Michelson wraz z Edwardem Morleyem przeprowadził eksperyment (znany współcześnie jako doświadczenie Michelsona-Morleya) dowodzący, że prędkość światła w układzie źródła nie zależy od ruchu Ziemi. To doświadczenie wykazujące brak wpływu ruchu obrotowego i orbitalnego Ziemi na

prędkość światła w układzie źródła, miało doniosłe znaczenie dla szczególnej teorii względności. Eksperyment Michelsona miał za zadanie potwierdzenie istnienia hipotetycznego eteru, będącego nośnikiem światła. Negatywny wynik badania stał się doświadczalną podstawą teorii względności.

Jego dokonania z zakresu spektroskopii nie ograniczały się tylko do budowy interferometru. Był także autorem urządzenia do produkcji siatek dyfrakcyjnych, które wielokrotnie udoskonalał. Prowadził również badania dotyczące sztywności Ziemi. W roku 1907 roku otrzymał Nagrodę Nobla w dziedzinie fizyki za konstrukcję precyzyjnych instrumentów optycznych i pomiary w dziedzinie spektroskopii i metrologii przy ich użyciu. Był drugim Amerykaninem-noblistą, po Teodorze Rooseveltcie, a pierwszym w naukach ścisłych. W 1922 roku przyznano mu nagrodę Prix Jules-Janssen. Albert Michelson zmarł 9 maja 1931 roku w Pasadena.

Opr. (Szyw)
fot. domena publiczna

XX wiek

Autonomia językowa

Kiedy język niemiecki stał się jedynym oficjalnym językiem urzędowym na ziemiach polskich, które znajdowały się pod zaborem niemieckim? Wszystko zaczęło się w 1878 roku, ale pewne miejscowości z naszych okolic miały jeszcze pewną językową autonomię.

28 sierpnia 1878 roku sejm pruski uchwalił ustawę o języku urzędowym. Wprowadzała ona język niemiecki jako jedyny język urzędowy dopuszczony na terenie Prus (które stanowiły część odro-

dzonych parę lat wcześniej Niemiec). Jeśli Polak napisał pismo do urzędu w swoim języku, było ono zwracane z adnotacją, że powinno zostać przetłumaczone na niemiecki. Przy okazji wprowadzono

jednak pewne odstępstwa.

W Elgiszewie, Pływaczewie i Mlewie – trzech miejscowościach dzisiejszego powiatu golubsko-dobrzyńskiego przez 5 lat możliwe było posługiwanie się językiem polskim przez inspektorów szkolnych podczas kontroli. Po polsku można było mówić również na zebraniach wiejskich. Po upływie tego czasu sprawy urzędowe można było załatwić wyłącznie po niemiecku, ale Polacy radzili sobie m.in. dzięki temu, że dopuszczalne było wydawanie polskiej prasy oraz książek. Język polski pozostawał więc w użyciu.

(pw)

XX wiek

Wbrew przemysłowi

W 1916 roku trwała w najlepsze I wojna światowa. Na terenie powiatu lipnowskiego zaczynało brakować wszystkiego. Nic dziwnego, że niemieckie władze okupacyjne walczyły z szarą strefą na wszelkie sposoby.

Władze wprowadziły ceny urzędowe na towary spożywcze, by zapobiec dramatycznym podwyżkom cen. Starano się ograniczać własny ubój zwierząt. Każdy, nawet domowy ubój odbywał się m. in. w rzeźni w Skępem. Chodziło o to, by na czarny rynek nie trafiło mięso z niewiadomego pochodzenia.

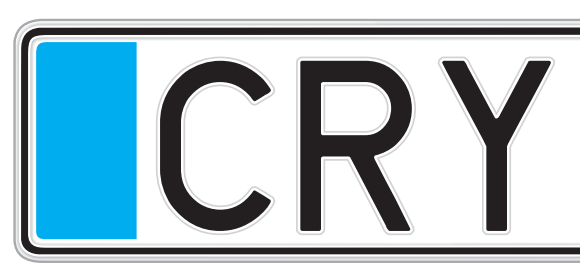
30 marca 1917 roku hrabia Clairon d' Haussnoville – cesarski naczelnik powiatów Lipno i Rypin wydał swoje rozporządzenie, które miało

regulować kwestię produktów spożywczych. Zakazywano pod groźbą surowej kary dodawania do jedzenia elementów niespożywczych, np. dodawania trocin do mąki, z której pieczono chleb, co było praktyką powszechną. Kara wynosiła 6 miesięcy więzienia lub 10000 marek grzywny. Kwota była tak gigantyczna, że więzienie było łagodniejszą formą. Taka sama kara groziła za przeszkadzanie policji podczas dokonywania czynności.

(pw)

INFORMATOR DLA MIESZKAŃCÓW POWIATU RYPIŃSKIEGO

Szukasz...? Tylko u nas znajdziesz wszystko w jednym miejscu

OGŁOSZENIA DROBNE

Nieruchomości Działki

Pilnie sprzedam działkę budowlaną w Wąbrzeźnie przy ulicy 1 Maja. Tel. 506-141-913.

KUPIĘ DZIAŁKĘ ROLNĄ 886 127 311

Gospodarstwa rolne

Kupię Gospodarstwo Rolne 725-970-539

Grunty/Rolne

Kupię grunty ROLNE Tel. 725-970-530

Mieszkania

Wynajmę dwa mieszkania jednopokojowe z kuchnią i łazienką, osobne wejście powierzchnia ok. 40m2 Rypin Tel. 513-401-299

Rolnictwo Zwierzęta

Przyjmujemy zapisy na kurczaki BROJLERY żywe, waga od 3 kg do 3,5 kg sprzedaż po 15 – Listopada. Zapisy przyjmujemy do 10 – Listopada. Cena 7,50 zł/kg Odbiór OSTROWITE GOLUBSKIE Tel. 696-774-698

Przyjmuje zapisy na żywe kaczki Pekin (typowo mięsne), Duże, gotowe do zabicia waga ok 3,5kg, Do odbioru kaczki będą 15-20 listopada, Cena za sztukę 39 zł. Zapisy pod nr tel 880 930 861 Możliwość dowozu pod dom od 5 sztuk.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rypinie
ul. Warszawska 38a
tel. 22 250 01 15

Kultura i rekreacja

Rypiński Dom Kultury
Warszawska 8
tel. 54 280 21 56

Rypińskie Centrum Sportu
ul. Dworcowa 11
tel. 54 233 9742

Miejsko-Powiatowa Biblioteka Publiczna w Rypinie
Warszawska 20
tel. 54 280 21 42

Oświata

Zespół Szkół nr 1
im. ks. Czesława Lisowskiego w Rypinie
ul. Kościuski 51
87-500 Rypin
tel./fax: 54 280 20 65

Zespół Szkół nr 2
im. Unii Europejskiej w Rypinie
ul. Dworcowa 11
87-500 Rypin
tel./fax: 54 280 31 61

Zespół Szkół nr 3
im. Bogdana Chelmskiego w Rypinie
ul. Nowy Rynek 20
tel. 54 280 24 05

Zespół Szkół nr 4
im. Ziemi Dobrzyńskiej w Nadrożu
ul. Nadróż 1
tel. 54 270 31 12

Zespół Szkół nr 5
im. ks. Jana Twardowskiego w Rypinie
ul. Młyńska 12
tel. 54 280 36 42

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
ul. Dworcowa 11
87-500 Rypin
tel. 54 280 50 48
Dom Dziecka
im. Janusza Korczaka w Rypinie
ul. Mławska 54

tel. 54 280 30 55
Dom Pomocy Społecznej „KOMBATANT” w Ugoszczu
Ugoszcz 30
87-522 Ostrowite
tel./fax: 54 270 11 33

Powiatowe Centrum Obsługi Oświaty
ul. Warszawska 38
87-500 Rypin
tel. 54 280 39 22

Chatka Puchatka.
Punkt przedszkolny.
Pankowska J.
ul. Jana Pawła II 11
87-500 Rypin
kom. 501 024 694

Przedszkole Niezapominajka
ul. Gustawa Sommera 16
87-501 Rypin
tel. 54 280 35 16

Przedszkole nr 1
ul. Młyńska 3
87-500 Rypin
tel. 54 280 57 97

Przedszkole Miejskie nr 2
ul. Wojska Polskiego 11
87-500 Rypin
tel. 54 280 31 32

Pomoc społeczna

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rypinie
ul. Warszawska 38 A
tel./fax: 54 280 36 41

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rypinie
ul. Warszawska 40
87-500 Rypin
tel. 54 280 96 51

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rypinie
ul. Lipnowska 4
tel. 54 280 22 79

Przedsiębiorstwa komunalne

Zarząd Dróg Powiatowych
ul. Strażacka 1
87-500 Rypin
tel. 54 280 34 04

Przedsiębiorstwo Komunalne „Komes” Sp. z o.o.
ul. Elizy Orzeszkowej 4
87-500 Rypin
tel. 54 280 24 62

Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.
ul. Mikołaja Reja
87-500 Rypin
tel. 54 280 34 32

Zdrowie

Szpital Powiatowy w Rypinie
ul. 3 Maja 2
tel. 54 230 87 00

Pod Gryfem.
Apteka Spółki Eskulap
ul. Mławska 30
87-500 Rypin
tel. 54 280 59 94

Przy Przychodni. Apteka
ul. Księdza Lisowskiego 10
87-500 Rypin
tel. 54 280 40 62

DOZ Apteka dbam o zdrowie Remedium
ul. Koszarowa 3
87-500 Rypin
tel. 54 280 35 97

DOZ Apteka dbam o zdrowie
ul. Warszawska 14
87-500 Rypin
kom. 800 110 110

Apteka Społeczna na Mławskiej
Grupa Nowa Farmacja
ul. Mławska 1E
87-500 Rypin
tel. 54 236 66 88

Pod Orłem. Apteka Spółki Eskulap
ul. Kilińskiego 7
87-500 Rypin
tel. 54 280 20 44

Pod Eskulapem s.c. Apteka.
Wieczorek B.,
Zwierzyńska I.
ul. Ogrodowa 36
87-500 Rypin

Apteka „Przy Szpitalu”
ul. 3 Maja 2
87-500 Rypin

Numery alarmowe

Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej
ul. Strażacka 4, 87-500 Rypin
tel. 54 280 37 37
tel. 54 280 91 53
numer alarmowy 998 lub 112

Komenda Powiatowa Policji
ul. Sportowa 35
87-500 Rypin
tel. 47 753 92 00
numer alarmowy 997 lub 112

Pogotowie energetyczne 991
Pogotowie gazowe 992
Pogotowie ciepłownicze 993
Pogotowie wodno-kanalizacyjne 994

Administracja

Urząd Miejski w Rypinie
ul. Warszawska 40
tel. 54 280 96 00

Starostwo Powiatowe w Rypinie
ul. Warszawska 38
tel. 54 280 24 33

Urząd Skarbowy w Rypinie
ul. Dojazdowa 10
tel. 54 280 92 10

Urząd Gminy Rogowo
Rogowo 51
tel. 54 280 16 22

Urząd Gminy w Brzuzem
Brzuzem 62
tel. 54 270 11 23
tel. 54 270 11 38
tel. 54 280 09 06

Urząd Gminy w Skrwilnie
ul. Rypińska 7
tel. 54 270 00 12

Urząd Gminy w Wąpielsku
Wąpielsk 20
tel. 56 493 83 21

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
ul. Nowy Rynek 5
87-500 Rypin
tel. 54 280 01 55

Powiatowy Urząd Pracy
ul. Nowy Rynek 14
87-500 Rypin
tel. 54 280 21 44

PKS Dworzec Autobusowy
ul. Dworcowa 20
87-500 Rypin
tel. 54 280 30 73

ZASADY NADAWANIA OGŁOSZEŃ DROBNYCH

Twoje ogłoszenie ukaże się WE WSZYSTKICH naszych tygodnikach: CGD, CLI, CRY, CWA.

Aby nadać ogłoszenie :

- Wyślij treść ogłoszenia na adres e-mail: reklama@wpr.info.pl. Otrzymasz e-mail zwrotny z wyceną i nr konta do wpłaty
- Odwiedź nasze biuro i nadaj ogłoszenie osobiście: ul. Dworcowa 4, 87-400 Golub-Dobrzyń
- Ogłoszenia do kolejnego numeru przyjmujemy do godziny 16⁰⁰ w poniedziałki

Szczegółowe informacje pod numerem telefonu 662 061 331 lub 608-688-587. Regulamin znajdziesz na stronie www.golub-cgd.pl

NOWOŚĆ!

Ogłoszenia
drobne ze
zdjęciem!

Przedшкоlaki spotkały się z policjantami

RYPIN ▶ Czym zajmują się policjanci i jak bezpiecznie poruszać się po drodze, dowiedziały się Orły i Pszczoły z Przedszkola Miejskiego nr 1 w Rypinie. Obejrzały również dokładnie radiowóz i usłyszały, jakie sygnały dźwiękowe emituje

W ostatnich dniach września funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w Rypinie złożyli wizytę dzieciom z dwóch przedszkolnych grup, żeby opowiedzieć im o swojej pracy.

– Wy tłumaczyliśmy przedszkolakom, że zawsze kiedy potrzebują pomocy mogą zwrócić się do nas, ponieważ, przede wszystkim, dbamy o bezpieczeństwo obywateli i pilnujemy porządku. Przypomnieliśmy dzieciom podstawowe zasady bezpieczeństwa podczas poruszania się na drodze i wspólnie z nimi ćwiczyliśmy prawidłowe

przechodzenie przez jezdnię. Przy pomocy edukacyjnej tuby uświadomiliśmy najmłodszym, jak ważne jest, by być widocznym na drodze, czemu służą m.in., opaski odblaskowe, które im rozdaliśmy. Dzieci podziękowały nam symbolicznym kwiatkiem – wyjaśnia asp. sztab. Dorota Rupińska, rzeczniczka prasowa Komendy Powiatowej Policji w Rypinie, która jest częstym gościem u przedszkolaków i uczniów. W końcu profilaktyka to podstawa.

(jd), fot. KPP Rypin

TYGODNIK REGIONU
RYPIŃSKIEGO

CRY

Redakcja:
87-400 Golub-Dobrzyń,
ul. Dworcowa 4,
tel. 662 061 331,
e-mail: redakcja@wpr.info.pl

Redaktor naczelny:
Andrzej Korpalski
tel. 535 170 961
a.korpalski@wpr.info.pl

Dział reklamy i ogłoszeń:
tel. 608 688 587
e-mail: reklama@wpr.info.pl

Kolportaż prasy:
tel. 662 061 331

Wydawca:
WPR Sp. z o.o.
87-400 Golub-Dobrzyń,
ul. Dworcowa 4
(Nakład WPR 3600 egz.)

Druk:
POLSKA PRESS Sp. z o.o.
02-672 Warszawa, ul. Domaniewska 45

Redakcja nie zwraca tekstów
niezamówionych oraz zastrzega
sobie prawo do ich redagowania
i skracania. Redakcja nie odpowiada
za treść zamieszczonych ogłoszeń.

O 300 plus tylko do 30 listopada

REGION ▶ W ramach „Dobrego Startu” wypłacono już ponad 1,3 mld zł, w województwie kujawsko-pomorskim ponad 70 mln zł. Na wnioski 300 plus ZUS czeka tylko do 30 listopada. Złożenie wniosku po tej dacie będzie możliwe tylko w sytuacji, gdy dziecko powyżej 20. roku życia uzyska orzeczenie o niepełnosprawności po 30 listopada

Zainteresowanie programem „Dobry Start” jest duże. Większość uprawnionych osób złożyła już wniosek i otrzymała świadczenie 300 plus na konto bankowe.

– Do tej pory przyjęliśmy niemal 3,2 mln wniosków o świadczenie 300 plus z programu „Dobry Start”. Kwota wypłat przekroczyła ponad 1,3 mld zł. Rodzice i opiekunowie z województwa kujawsko-pomorskiego złożyli 169,6 tys. wniosków o wyprawkę szkolną, a na ich konta

trafiło 70,1 mln zł – mówi Krystyna Michałek, regionalny rzecznik prasowy ZUS w województwie kujawsko-pomorskim.

Aby otrzymać wsparcie, należy złożyć wniosek. Może to zrobić matka, ojciec, opiekun prawny dziecka lub opiekun faktyczny dziecka (opiekun faktyczny to osoba faktycznie sprawująca opiekę nad dzieckiem, która wystąpiła do sądu opiekuńczego o przysposobienie dziecka). Wniosek o świadczenie

dla dzieci przebywających w pieczy zastępczej składa rodzic zastępczy, osoba prowadząca rodzinny dom dziecka lub dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej.

Środki z programu „Dobry Start” przysługują na uczniów do 20. roku życia, a jeśli mają orzeczoną niepełnosprawność – to do ukończenia 24. roku życia. 300 zł nie przysługuje na dzieci uczące się w zerówkach i dla studentów, nawet jeśli są w wieku uprawniającym do świadczenia.

Osoby, które jeszcze nie złożyły wniosku o świadczenie 300 plus, mają czas tylko do końca listopada. Złożenie wniosku po tej dacie będzie możliwe jedynie w sytuacji, gdy dziecko powyżej 20. roku życia uzyska orzeczenie o niepełnosprawności po 30 listopada. W innym przypadku, gdy rodzic przeoczy termin i wniosek wysle później, to niestety nie otrzyma świadczenia. Na rozpatrzenie wniosku złożonego w październiku lub listopadzie, ZUS ma czas do dwóch miesięcy od jego złożenia.

Wniosek o 300 plus można złożyć przez Platformę Usług Elektronicznych ZUS, aplikację mobilną mZUS, bankowość elektroniczną lub portal Emp@tia. Decyzje i wszelkie zawiadomienia są przekazywane w formie elektronicznej.

(red), fot. ZUS

Region

ZUS wysyła listy z decyzją o czternastce

Ponad 432 tys. emerytów i rencistów w województwie kujawsko-pomorskim otrzyma z ZUS-u list z informacją o przyznaniu 14 emerytury. W skali całego kraju takich decyzji ZUS wysła 7,8 mln.

Pod koniec ubiegłego tygodnia ZUS rozpoczął wysyłkę decyzji o przyznaniu czternastki. Do tej pory korespondencję z ZUS-u otrzymało 2,7 mln osób, a w województwie kujawsko-pomorskim 207 tys. osób. – Wkrótce list trafi do każdego, kto otrzymał czternastkę. W kraju przesyłkę z ZUS-u otrzyma w sumie blisko 7,8 mln osób, w regionie ponad 432 tys. osób. – informuje Krystyna Michałek, regionalny rzecznik prasowy ZUS w województwie kujawsko-pomorskim.

Każdy uprawniony otrzymał już czternastą emeryturę. Świadczenie było przyznawane „z urzędu”, bez konieczności składania wniosku. We wrześniu do emerytów i rencistów trafiło łącznie blisko 17,5 mld zł, w województwie kujawsko-pomorskim niemal 998 mln zł.

Dodatkowe świadczenie otrzymały osoby, które na ostatni dzień sierpnia miały prawo do emerytury, renty lub innego świadczenia

długoterminowego z ZUS-u. – Pełną kwotę wsparcia, czyli 2650 zł brutto otrzymały osoby, których wysokość emerytury czy renty nie przekroczyła 2 900 zł brutto. W przypadku osób, które miały przyznane świadczenie powyżej tej kwoty, czternastka została zmniejszona zgodnie z zasadą „złotówka za złotówkę”, przy czym, aby uzyskać prawo do dodatkowego świadczenia, musiało ono wynosić co najmniej 50 zł. Oznacza to, że czternastki nie otrzymały osoby, których emerytura czy renta była wyższa niż 5500 zł brutto – wyjaśnia rzeczniczka.

Czternastki nie otrzymały także osoby, których główne świadczenie było zawieszane na dzień 31 sierpnia np. z powodu przekroczenia limitów dorabiania. Przyznanie dodatkowego wsparcia nastąpi dopiero po wznowieniu wypłaty zawieszonego świadczenia.

(red), fot. ZUS

Region

Na chorobowe potrzebny wniosek

Nie wystarczy samo zwolnienie lekarskie, aby ZUS wypłacił zasiłek chorobowy. Potrzebny jest wniosek. Osoby prowadzące działalność gospodarczą, osoby z nimi współpracujące, duchowni, a także osoby po ustaniu zatrudnienia wnioski o chorobowe składają bezpośrednio do ZUS-u.

Wniosek o zasiłek chorobowy można złożyć osobiście w placówce ZUS, wysłać go pocztą lub przesłać elektronicznie przez PUE ZUS. – Osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą, osoby z nimi współpracujące oraz osoby duchowne wnioski o chorobowe składają do ZUS-u na druku Z-3b lub ZAS-53. Natomiast osoby, które są uprawnione do zasiłku po usta-

niu zatrudnienia składają wniosek na druku ZAS-53. Dodatkowo przy pierwszym e-ZLA, które obejmuje okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia, do wniosku muszą dołączyć oświadczenie na druku Z-10 – informuje Krystyna Michałek, regionalny rzecznik prasowy ZUS w województwie kujawsko-pomorskim.

W przypadku pracowników, zleceniobiorców, którym ZUS,

a nie płatnik składek wypłaca zasiłek, wniosek o chorobowe do ZUS-u składa pracodawca lub zleceniodawca. Dotyczy to ubezpieczonych, których płatnicy składek zgłaszają do ubezpieczenia chorobowego nie więcej niż 20 osób.

Aby ZUS mógł wypłacić zasiłek chorobowy pracodawca, zleceniodawca, który nie jest płatnikiem zasiłków powinien niezwłocznie, nie

później niż w ciągu 7 dni od otrzymania zaświadczenia lekarskiego przekazać do ZUS odpowiednie dokumenty, niezbędne do przyznania i wypłaty zasiłku. W przypadku pracownika jest to druk Z-3, a w przypadku ubezpieczonych innych niż pracownik, np. zleceniobiorców – druk Z-3a. W przypadku kolejnego e-ZLA za okres nieprzerwanej niezdolności do pracy, zaświadczenie

płatnika składek na formularzu Z-3/Z-3a pracodawca bądź zleceniodawca wypełnia w ograniczonym zakresie. Może też w tym celu skorzystać z zaświadczenia ZAS-12.

Nie należy zwlekać ze złożeniem wniosku o chorobowe. Roszczenie o zasiłek chorobowy przedawnia się po 6 miesiącach od ostatniego dnia okresu, za który zasiłek przysługuje.

(red)

Większa czujność na drodze

REGION ▶ Mamy początek jesieni i policjanci apelują do kierujących pojazdami, pieszych i rowerzystów o rozwagę oraz zdrowy rozsądek na drodze. Ci pierwsi powinni zdjąć nogę z gazu, bo śliska nawierzchnia i słabsza widoczność mogą opóźnić reakcję i wydłużyć drogę hamowania pojazdu. Niechronieni uczestnicy ruchu nie powinni zapominać o odbłaskach

Nadeszła jesienna aura. To sprawia, że teraz powinniśmy jeszcze większą wagę przyłożyć do bezpieczeństwa na drodze. Śliska nawierzchnia powoduje, że znacznie wydłuża się droga hamowania auta, dlatego przekraczanie dopuszczalnej prędkości oraz niezachowanie bezpiecznego odstępu od poprzedzającego pojazdu to wykroczenia, na które policjanci będą zwracać szczególną uwagę. W takich warunkach częściej dochodzi do utraty panowania nad pojazdem, a to prosta droga do wypadku. Kierujący powinni pamiętać, aby poruszać się z włączonymi światłami

i przestrzegać ograniczeń prędkości, a gdy warunki pogodowe są gorsze, jechać wolniej i zwracać większą uwagę na poruszających się po drogach niechronionych uczestników ruchu drogowego.

– Szczególną ostrożność należy zachować w pobliżu przejść dla pieszych. I tu apel do tych, którzy poruszają się pieszo. Należy pamiętać, że zasady bezpiecznego zachowania podczas pokonywania przejścia dla pieszych nie zmieniły się. Nie wolno wchodzić bezpośrednio przed nadjeżdżający pojazd. Zawsze należy się upewnić, czy kierujący zdąży wyhamować. To pieszy ma

pierwszeństwo na „zebrze”, ale to pierwszeństwo nie powinno niwelować zasady ograniczonego zaufania i pozwalać na beztroskie zachowania na drodze. Takich nieestetycznych obserwacji sporo. Bark upewnienia się o tym czy kierowca nas widzi i zdąży zahamować, zapatrzenie w telefon czy wychodzenie na przejście z innego pojazdu niestety mogą skończyć się tragicznie – apelują mundurowi.

Każdy pieszy i rowerzysta powinien również pamiętać o swoim bezpieczeństwie i zadbać o to, aby być widocznym. Kamizelka odbłaskowa, breloczek, opaska

czy nawet zwykła latarka sprawią, że poruszając się przy słabo oświetlonej drodze, będzie lepiej widoczny dla nadjeżdżającego kierowcy. Poruszając się po drodze po zmierzchu, poza obszarem zabudowanym, odbłask umieszczony w sposób widoczny dla kierujących jest obowiązkowy. Za jego brak grozi mandat. Co prawda przepisy ruchu drogowego nie nakładają obowiązku używania kamizelek i elementów odbłaskowych w obszarze zabudowanym, jednak w dużym stopniu poprawiają one widoczność. Dają kierowcom cenny czas na podjęcie prawidłowej reakcji –

często ratującej zdrowie i życie. Jeśli jest mgła i do tego ciemno, niechroniony uczestnik ruchu bez takiego gadżetu jest praktycznie niewidoczny na poboczu drogi, szczególnie jeśli ma ciemny strój.

Wypadek, a nawet kolizja nie należą do przyjemnych dla żadnego z uczestników zdarzenia. Często konsekwencje finansowe, zdrowotne czy emocjonalne dotykają jeszcze większego grona osób. Zadbajmy o swoje bezpieczeństwo na drodze! Odbłaski i noga z gazu!

(ak)

fot. KPP Lipno

Region

Miliardy przygotowane do wypłaty

Wypłata zaliczek na poczet płatności bezpośrednich i obszarowych za 2023 rok rozpocznie się 16 października i potrwa do końca listopada.

W tegorocznej kampanii o dopłaty ubiega się ponad 1,24 mln rolników, a przeznaczona na to wsparcie pula środków wynosi blisko 17 mld zł. W Agencji trwa naliczanie zaliczek. Na razie, do 13 października 2023 r., płatności w ramach dopłat bezpośrednich i przejściowego wsparcia krajowego naliczono dla ponad 462 tys. rolników na kwotę 1,774 mld zł. Z kolei zaliczki w ramach płatności ONW są przygotowane do wypłaty dla 287 tys. rolników na kwotę 302,2 mln zł. Dla pozosta-

łych rolników proces naliczania płatności zaliczkowych jest w toku.

Wypłaty będą sukcesywnie realizowane od 16 października i zakończą się 30 listopada. Od 1 grudnia rozpocznie się realizacja płatności końcowych. Warto przypomnieć, że środki trafiają wyłącznie na konta bankowe zgłoszone we wpisie do ewidencji producentów. Bardzo ważne jest zatem, by numery rachunków były aktualne. Polscy rolnicy od 2019 r. otrzymują zaliczki na najwyż-

szym dopuszczonym w Unii Europejskiej poziomie. W roku 2023 zaliczki będą wypłacane na poczet płatności bezpośrednich, w tym płatności dla małych gospodarstw oraz przejściowego wsparcia krajowego w wysokości 70 proc. oraz na poczet płatności ONW w wysokości 85 proc. Zaliczki otrzymają rolnicy spełniający warunki kwalifikowalności, także ci wytypowani do kontroli na miejscu.

(AdWo)

Region

Dopłaty do mokrej kukurydzy

Do 30 października można się będzie ubiegać o dopłaty do mokrej kukurydzy. Zgodę na udzielenia tego wsparcia wyraziła Komisja Europejska.

O pomoc mogą się ubiegać podmioty prowadzące skup lub obrót kukurydzą, które między 15 września a 31 grudnia 2022 r. nabyły od rolników mokrą kukurydzę i w wyniku braku stabilizacji na rynku przez wojnę na Ukrainie poniosły dodatkowe koszty. Wysokość wsparcia będzie stanowiła wynik mnożenia stawki pomocy (200 zł) i liczby ton mokrej kukurydzy nabytej w ww. okresie – nie może jednak przekroczyć iloczynu liczby ton kukurydzy sprzedanej po 15 marca 2023 r. i współczynnika 1,25.

Wnioski do 30 października

2023 r. przyjmują biura powiatowe Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Do wniosku należy dołączyć kopie faktur VAT potwierdzających: nabycie mokrej kukurydzy pomiędzy 15 września a 31 grudnia 2022 r.; sprzedaż kukurydzy po 15 marca 2023 r.; lub ich duplikaty. Dokumenty można złożyć osobiście w Biurze Powiatowym ARiMR, wysłać rejestrowaną przesyłką nadaną w placówce Poczty Polskiej, za pośrednictwem platformy ePUAP lub skorzystać z usługi mObywatel na stronie gov.pl.

(AdWo)

Lech wraca na właściwe tory

PIŁKA NOŻNA ▶ Trzecią wygraną z rzędu, a szóstą w sezonie odnieśli w IV lidze kujawsko-pomorskiej piłkarze rypińskiego Lecha. Nasz zespół po cichu doskoczył do czołówki tabeli, awansując na szóste miejsce

Niewątpliwie po fatalnym poprzednim sezonie, gdy przez moment Lechitom nawet widmo spadku do okręgówki zagrażało w oczy, potrzeba sukcesu w bieżących rozgrywkach jest duża. Zespół, w którym dokonano bardzo wielu zmian personalnych, rozkręcał się powoli, ale wreszcie wygląda na to, że rypinianie zaczynają grać tak jak oczekują tego kibice. Dla miasta jakim jest Rypin czołówka tabeli w czwartej lidze powinna być oczywistym standardem i ewentualną pozycją wyjściową do ataku na najwyższe cele. Ale z tym spokojnie, na razie cieszy, że Lech wreszcie jest w górnej połowie tabeli, a po trzecim z rzędu zwycięstwie może nawet spoglądać w stronę po-

dium. Rypinianie mają bowiem 20 punktów i do trzeciej pozycji tracą ich tylko 6.

W ostatniej kolejce nasz zespół podejmował u siebie Noteć Łabiszyn. Już w 3. minucie groźnie było pod bramką gości, ale Listkowski nie trafił dobrze w piłkę w dogodnej sytuacji. W 17. minucie po bardzo dobrej akcji i asyście Murashko Listkowski strzelił na 1:0. Zaraz po tym Ambrochowicz obronił w akcji sam na sam strzał gracza gości. W 20. minucie po dobrej akcji Śmigrodzki uderzył niecelnie. Pięć minut później Sternicki uderzył zza pola karnego obok bramki gości. W 36. minucie ponownie próbował Sternicki, ale gola nie było. W 39. minucie w doskonałej okazji

Kolbus trafił prosto w bramkarza przyjezdnych. Dwie minuty przed przerwą gracz gości uderzył niecelnie. W 45. minucie po indywidualnym rajdzie gracz gości uderzył obok naszej bramki. Przed przerwą Listkowski po groźnym dośrodkowaniu nie doszedł do piłki. Mimo wielu sytuacji po pierwszej połowie było tylko 1:0.

Zaraz po wznowieniu gry w akcji sam na sam był Kolbus, ale nie wykorzystał tej okazji. W 55. minucie z ostrego kąta Safian uderzył prosto w golkipera Noteci. Minutę po tym Listkowski w dobrej okazji również trafił w bramkarza. W 58. minucie Baranowski uderzył minimalnie obok słupka. W 63. minucie z rzutu wolnego pięknie ude-

rzył Murashko i podwyższył na 2:0! W 67. minucie nasz golkeeper obronił strzał gracza gości z rzutu wolnego. Na kwadrans przed końcem, po kolejnej bardzo dobrej akcji i asyście Śmigrodzkiego, Listkowski strzelił na 3:0! Chwilę po tym sam Śmigrodzki miał idealną okazję na strzelenie swojego gola. W 80. minucie gracz Noteci strzelił prosto w naszego bramkarza. W 88. minucie ponownie w naszej bramce dobrze spisał się Ambrochowicz. Minutę później Śmigrodzki nie wykorzystał dobrej okazji, aby podwyższyć wynik. W doliczonym czasie gry stuprocentową okazję miał P. Lewandowski, ale z bliskiej odległości trafił prosto w bramkarza gości.

Lech wygrał zasłużenie i dopisał sobie kolejne 3 punkty. Sytuacja w tabeli wygląda coraz ciekawiej, a już w najbliższą sobotę derbowe starcie w Brodnicy. Sparta z 18 punktami jest ósma, zatem to ważny mecz dla obu ekip.

Lech Rypin – Noteć Łabiszyn 3:0 (1:0)

Gole dla Lecha: Listkowski 17' i 73'; Murashko 63'

Skład: Ambrochowicz – Sternicki, Trędewicz, Rybka, Krajewski (Safian), Śmigrodzki, Baranowski, Koziątek (D. Lewandowski), Murashko (Łapkiwicz), Kolbus (P. Lewandowski), Listkowski (Rozpierski).

(ak)

fot. archiwum

Pływanie

Sejwal ma już 10 lat. Było huczne święto

– Jeśli ktoś był w sobotę 7 października na obiekcie Rypińskiego Centrum Sportu to zobaczył w czym tkwi fenomen rodziny sejwalowej – tak o swoich dziesiątych urodzinach pisze rypiński klub pływacki.

– Było wspaniale, dużo pozytywnej energii, uśmiechnięte twarze dzieci, roztańczone trybuny! Dziękujemy wszystkim, którzy tego dnia byli z nami. W szczególności ro-

dzicom, którzy zaangażowali się całym sercem w przygotowanie tego przedsięwzięcia. Pokażemy wam w kilku postach jak przebiegał ten wyjątkowy czas, działa się tak wiele.

Pół tysiąca zawodników stanęło na słupkach, aby walczyć o jak najlepsze czasy – pisze na swoim Facebooku rypiński klub, świętujący dziesięciolecie działalności.

Zawody pływackie zostały dofinansowane z Mikro Grantów Ministerstwa Sportu i Turystyki, a także budżetu Województwa Kujawsko-Pomorskiego. – Dziękujemy zapro-

szonym gościom, rodzicom, sponsorom, darczyńcom – podsumowuje Sejwal Rypin.

(ak), fot. Sejwal Rypin